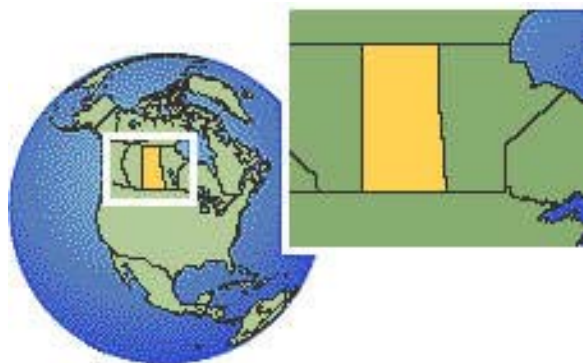
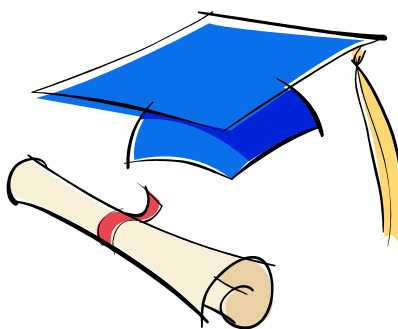

Saskatchewan Ministry of Education
Міністерство Освіти Саскачевану

Освіта Вашої дитини в Саскачевані - Довідник для новоприбулих іммігрантів

2008

Вітаємо Вас у Саскачевані!

Метою цього довідника є ознайомити вас та ваших рідних з освітою в Саскачевані від **дошкільного віку до 12 класу**. Інформація, подана тут у стислій, легкій для читання формі, відповість на важливі питання пов'язані з освітою вашої дитини. Ми сподіваємось, що цей довідник полегшить перехід від системи навчання у вашому попередньому середовищі до шкільної системи нашої провінції.

Довідник включає інформацію про освіту на провінційному, районному та місцевому рівнях. Ваша школа або місцевий відділ шкіл може мати свої правила та практику навчання, які є досить важливими. Просимо звернути увагу на ті сторінки цього довідника, де інформація подається саме про вашу школу або шкільний відділ, до якого ця школа належить.

Радимо новоприбулим до Саскачевану батькам звертатися з усіма питаннями та за консультаціями до вчителя/вчительки дитини, або до директора школи. Безперечно, ви почуватимете деяку непевність та стурбованість, коли мова йтиме про розклад занять, шкільні правила та вимоги, або оцінку знань. Однак ви зауважите, що школи Саскачевану мають дружню та гостинну атмосферу і ваша дитина досить швидко долучиться до навчального процесу та шкільних заходів, які роблять щоденну науку цікавою та захоплюючою.

Ми раді, що ваша сім'я обрала для проживання саме Саскачеван, і щиро сподіваємось, що цей вибір підтвердить ваші сподівання та принесе вам задоволення!

Подяка

Цей проект був створений за ініціативи та участі персоналу міжнародних мов із сектору Гуманітарних наук відділу Навчальних програм та е-Навчання при Міністерстві Освіти Саскачевану.

Український переклад: *Сергій Королук*

Мовні редактори: *др. Олена Гузар, завідувачка кафедри рідної мови Тернопільського педагогічного університету, м. Тернопіль, Україна; Надія Прокопчук, україномовний дорадник, Міністерство Освіти Саскачевану*
Редакційна консультація: *Олена Ковпак-Гнип, Катерина Щабель*

Міністерство Освіти хоче з вдячністю відзначити тих, хто надав свою підтримку:

*Greater Saskatoon Catholic Schools
Рада католицьких шкіл Саскатуну*

*Bishop Filevich Ukrainian Bilingual School
Двомовна школа ім. владика Філевича*

*Ukrainian Canadian Congress – Saskatchewan Provincial Council
Конгрес українців Канади – провінційна рада Саскачевану*

*Ukrainian Canadian Congress – Saskatoon Branch
Конгрес українців Канади – Саскатунський відділ*

Міністерство Освіти хоче також подякувати за надану інформацію:

*Bishop James Mahoney High School
Середня школа ім. владики Джеймса Магоні*

*Greater Saskatoon Catholic Schools: ESL Teachers and the International
Student Program*

*Рада католицьких шкіл Саскатуну: викладачі “ESL” (англійської як
додаткової мови) та Програма для іноземних студентів.*

*Saskatoon Open Door Society
Товариство відкритих дверей м. Саскатун*

Особлива подяка всім тим, хто своїми слушними зауваженнями та порадами допомагав у підготовці цього довідника.

Зауваження про правопис

У цьому довіднику користуємось узвичаєним в Україні правописом, щоб чітко й повно передати новоприбулим батькам найважливішу інформацію про освіту в Саскачевані.

Просимо батьків взяти до уваги, що в Канаді, як і в ширшій діаспорі, до сьогодні прийнято користуватися Харківським правописом 1928 року. Чому це так? До цього часу немає єдиного загальноприйнятого у світі українського правопису, ухваленого Правописною Комісією України. Знаємо, що новоприбулі батьки, як носії мови з України, часом здивовані чути або бачити такі широковживані варіанти українських слів, як, наприклад:

кляса (клас)	роля (роль)	асоціація (асоціація)
конґрес (конгрес)	навчальний (учбовий)	матеріал (матеріал)
авдіо (аудіо)	перо (ручка)	ґлобус (глобус)

Тут слід зауважити, що протягом минулого століття українські іммігранти, які були віддалені від мовного гнізда носіїв мови, спілкувались українською на п'яти континентах світу. Тому їхня мова віддзеркалює реалії проживання в цих країнах світу, подібно як і в сучасній мові України відчутний вплив тоталітарної політики минулого століття. Чи одна форма мови краща або правильніша від іншої? На це питання складно відповісти тому, що будь-яка світова мова – це відбиток життєвих реальностей людей, які володіють тією мовою. Тому не варто нам критикувати ні однієї форми, ні другої, але, радше, старатися в майбутньому володіти найчистішою формою української мови, без значного впливу інших світових мов.

Потрібно звернути також особливу увагу на вживання у цьому довіднику слова **студент/студентка**. У Канаді це слово описує кожну людину (незважаючи на вік), яка навчається в дошкіллі, початковій школі, середній школі чи у вищому навчальному закладі. Коли побачите або почуєте це англійське слово, майте на увазі однозначність слів учень/учениця та студент/студентка в канадському контексті.

Зміст

Провінційний рівень: Міністерство освіти

Загальна інформація	5
Постанови про освіту	6
Фінансування освіти	6
Як знайти школу	7
Інші можливості для навчання	7
Ступеневі рівні класів	8
Відвідуваність школи	8
Предмети та програми початкової школи	9
Програми та вимоги середньої школи	10
Післядипломне навчання	11

Районний рівень: Шкільні відділи

Загальна інформація	12
Шкільний рік	13
Транспорт	14
Вивчення інших мов	15
Англійська, як додаткова мова (EAL)	16
Студенти, які потребують додаткової допомоги	17
Догляд за дітьми	18
Дитячий садок – підготовча група	18
Дошкільна освіта	19
Шкільний день у початковій школі	20
Шкільний день у середній школі (9-12 класи)	21
Позашкільні заходи	22
Програма навчання водія	23

Місцевий рівень: Ваша школа

Шкільні правила та діяльність	24
Необхідні шкільні речі	25
Надзвичайні випадки	26
Травми та медичні потреби	27
Шкільний персонал	28
Викладання у класі	31
Домашня робота	32
Система оцінювання	33
Результати оцінювання	34
Норми поведінки та наслідки	35

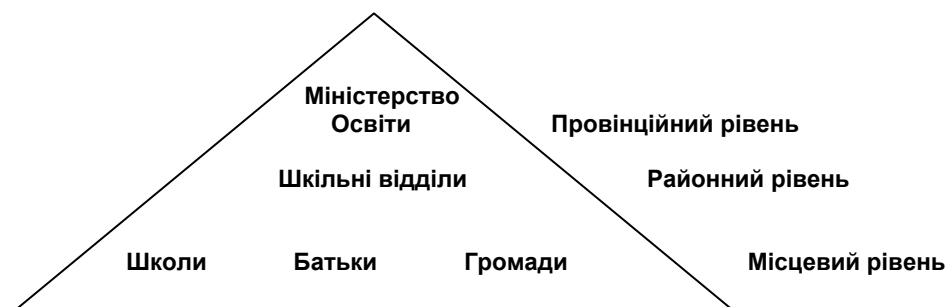
Зв'язки з батьками та громадою

Батьки – важливі партнери в освіті	36
Громадські ради шкіл	37
Громадські товариства	38
Коротко про місцеву громаду	39
Коротко про нову родину	40
Багатокультурні зв'язки	41

Провінційний рівень: Міністерство освіти

Загальна інформація

- У Саскачевані освіта від дошкільного віку до 12 класу середньої школи є **обопільною відповідальністю** уряду та місцевих шкільних правлінь.
- Міністерство освіти має декілька основних функцій:
 - затвердження сертифікації вчителів
 - розроблення навчальної програми та допоміжних матеріалів
 - огляд над провадженням шкільних навчальних програм
 - розподіл провінційних фондів між шкільними відділами
 - створення законодавчої системи, яка забезпечує найкращі можливості для навчання в Саскачевані від дошкілля до 12 класу.
- У загальному, Міністерство відповідає за освітні потреби **шкільних відділів, шкіл, вчителів та батьків**.
- **Шкільні ради** відповідають за ті школи, які розташовані в певному географічному районі. Ці райони називаються “шкільні відділи.”
- **Шкільні відділи** можуть бути розташовані в міських або сільських дільницях. У селах дітей з широкої околиці привозять до однієї місцевої школи. У містах діти звичайно йдуть до найближчої школи або до спеціалізованих шкіл.
- Громадські організації в Саскачевані надають підтримку для навчальних потреб шкіл, дітей та їх сімей на місцевому рівні.
- Дослідження показують, що діти мають успіх, коли місцева школа, сім’ї та члени громадських організацій **працюють разом**. У Саскачевані громадська допомога в галузі освіти має історичну традицію.

Постанови про освіту

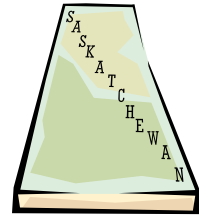
- Міністерство приймає постанови (рішення) від імені всіх мешканців провінції через **обраних членів** уряду Саскачевану.
- Основні освітні постанови у провінції приймаються шляхом **консультації** з представниками громад, батьківських комітетів, освітніх рад, учителів, студентів та ширшої громади.
- На районному рівні представники, знані як посланці, обираються до **шкільної ради**. Вони приймають рішення про освіту та школи у своїх географічних районах.
- На місцях **ради шкільних громад**, до складу яких входять батьки, шкільна адміністрація та члени громад, приймають рішення про освіту в їх місцевій школі.

Фінансування освіти

- Освіта фінансується **грошми з податків**. Кожен сплатувач податків провінції робить внесок до освіти дітей.
- Як **державні**, так і **державні школи з релігійним нахилом** Саскачевану фінансуються за громадські кошти.
- У всіх державних школах навчання є **безкоштовним**. Можлива лише невелика плата за шкільне обладнання або додаткові ресурси.
- **Державні школи** надають освіту без релігійної приналежності. **Державні школи з релігійним нахилом** надають освіту з викладанням релігії. Більшість шкіл цього типу в Саскачевані надають католицьке релігійне навчання.
- Гроші з податків автоматично направляються до місцевої державної школи. Мешканці, які є католиками, повинні зазначити своє бажання, щоб їх податки надходили до відділу **державних шкіл із релігійним нахилом** (якщо такий існує в їх околиці).

Як знайти школу

- У Саскачевані є закон про те, що діти віком від **6 до 16 років** повинні ходити до школи.
- Більшість дітей ходять до школи за місцем проживання. У деяких районах батьки можуть **вибрати школу** для своєї дитини згідно релігійної приналежності, мови викладання чи особливих навчальних програм.
- У містах список шкіл можна знайти на жовтих сторінках **телефонної книги**.
- Якщо у Вас є доступ до комп'ютера, Ви можете знайти інформацію про Ваш шкільний підрозділ тут: <http://www.saskschools.ca/>
- Щоб зареєструвати дитину в школі, вам може бути потрібним наступне:
 - свідоцтво про народження чи інший документ (паспорт) для підтвердження особистості, громадянства та віку
 - записи про здоров'я та щеплення
 - завірений переклад шкільних документів.
- Документи мають бути **перекладені** англійською або французькою мовою.
- Щоб зареєструвати свою дитину в школі, чи домовитися про оглядини школи, просто **зателефонуйте до школи** й попросіть зв'язати Вас з директором.

Інші можливості для навчання

- **Приватні або незалежні школи** пропонують широкий вибір програм, які можуть бути основані на релігії, мові або академічній спеціалізації. У цих школах батьки повинні платити за освіту.
- **Заочне навчання** можна отримати в деяких шкільних відділах, а також через Міністерство Освіти.
- **Домашнє навчання** теж є можливим для батьків, які бажають самі нести відповідальність за освіту своїх дітей. Батьки повинні зареєструватися в місцевому шкільному відділі та виконувати вказівки Міністерства Освіти.

Ступеневі рівні класів

- **Початкові школи** надають освіту для студентів молодших та середніх класів.
- У **середніх школах** навчаються підлітки старших класів.
- **Ступеневі рівні класів** не є однаковими по всій провінції. Найбільш поширеною комбінацією в молодших класах є K-6, K-8 або K-9. Найбільш поширеною комбінацією у старших класах є 9-12 або 10-12.
- Студенти віком від 18 років, яким потрібне **викладання англійської мови**, повинні звернутися до місцевої середньої школи або громадського коледжу й дізнатися про програми, які пропонуються.
- Більш зрілим студентам віком від 18 років може бути потрібним отримати загальноосвітній диплом (G.E.D.), який дає **еквівалент 12 класу** та можливість вступу до університету чи іншого вищого навчального закладу.

Відвідуваність школи

- Студенти повинні з'являтися до школи **вчасно**.
- **Хвороба або відсутність** (з поважної причини) повинна бути пояснена у школі.
- У школах Саскачевану дітям видається **студентський номер**, який використовується для посвідчення особи, відвідуваності та підтвердження належності до провінційної освітньої системи.
- Цей номер залишається в кожного студента/студентки протягом усього навчання по всій провінції.
- Цей номер також потрібен для отримання **транскрипту*** з Міністерства Освіти та складання іспитів у 12 класі.

** повний перелік кредитів та предметів із датами та оцінками середньої школи.*

Предмети та програми початкової школи

- У всіх школах навчальна програма призначається Міністерством Освіти.
- У початкових школах, у більшості випадків, для кожного класу призначається **один учитель/учителька** на рік. Можливі невеликі відмінності в залежності від школи.

Шкільні предмети

Англійська мова та література
Математика
Природничі* науки
Суспільствознавство
Охорона здоров'я
Мистецтвознавство
Фізкультура

- Також пропонуються додаткові предмети: релігійне навчання, музика, іноземні мови, кар'єрна орієнтація та інші практичні й прикладні науки.
- Населення Саскачевану є досить різноманітним. Це відображено в шкільних програмах. Провінційні програми підтримують **викладання мов, багатокультурну освіту, освіту аборигенів та програми поглибленого мовного навчання**.
- Багато шкільних відділів провінції пропонують програми в позашкільний час із мов, музики, різних видів спорту та інших освітніх ініціатив.
- Студенти, які потребують додаткової підтримки в їхньому навчанні, мають можливість отримати **допомогу** через програми, ресурси та шкільні помічники-репетитори.

** включаючи: фізику, хімію, біологію, ботаніку та природознавство*

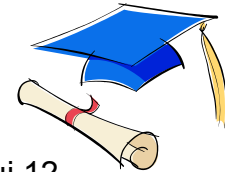
Програми та вимоги середньої школи

- Студенти середньої школи мають **класного керівника/керівницю** та інших учителів (у деяких випадках спеціалістів з предметів) для кожного предмету.
- **Шкільні дорадники** або інші члени шкільного персоналу консультують студентів у виборі предметів навчання, щоб у них було досить заліків (кредитів) для академічних програм чи програм професійної підготовки.
- **Академічні програми** забезпечують студентів заліковими одиницями, які потрібні для вступу до університетів, коледжів та інших вищих навчальних закладів.
- Середні школи Саскачевану працюють за **системою заліків** з 10 по 12 клас. Студенти 9 класу не отримують провінційних заліків.
- Навчальні курси середньої школи поділяються на наступні категорії: предмети 10 класу відносяться до рівня “10”, предмети 11 класу – до рівня “20”, а предмети 12 класу – до рівня “30”.
- **1 залікова одиниця** = 100 годинам класного навчання.
- Щоб перейти до наступного класу, в 10,11 та 12 класах студенти повинні отримати **мінімум 24 залікових одиниць**. Часто студенти отримують більше ніж 24 залікових одиниць, щоб бути добре підготовленими до вибору, який стоятиме перед ними у вищих навчальних закладах.
- Залікові одиниці включають **обов’язкові** та **вибрані предмети**.

Шкільні предмети	Необхідна кількість залікових одиниць
Англійська мова та література	5
Математика	2
Точні та природничі науки	2
Суспільствознавство	3
Здоров’я/Фізична культура	1
Практичні та прикладні науки	2
Вибрані курси	9
Всього	24

Студенти віком **від 19 років** можуть бути зарахованими до вищих навчальних закладів після успішного отримання 7 залікових одиниць без додаткових академічних умов.

Післядипломне навчання

- **Офіційні шкільні документи (транскрипти)** із заліками надсилаються студентам Міністерством Освіти наприкінці 12 класу. Ці документи необхідні для вступу до вищих навчальних закладів.
- У більшості випадків, щоб вступити до Саскачеванського університету чи коледжу, **складати вступні іспити не потрібно**. Тільки деякі коледжі вимагають складання вступних іспитів, як, наприклад, медичний, фармацевтичний, юридичний.
- Вступ до університету залежить від вибору курсів та **оцінок**, отриманих у середній школі.
- У різних провінціях Канади є різні вимоги при вступі до університету. Для більшості дисциплін студенти повинні продемонструвати вільне володіння мовою, на якій вони планують навчатися (англійською чи французькою).
- Університетська освіта є **платною**. Для допомоги студентам існують студентські позички, а також стипендії та ґранти.

Районний рівень: Шкільні відділи

Загальна інформація

- Шкільні відділи приймають важливі рішення для шкіл в їх географічному районі.
- У Саскачевані є **28 шкільних відділів**. Карта знаходиться тут: <http://www.saskschools.ca>
- Кожним шкільним відділом керує **шкільна рада**, яка складається з представників, обраних членами ради для прийняття рішень про освіту дітей в їх районі.
- Шкільний відділ має власний **секретаріат шкільної ради**, який наймає директора і може наймати одного або кількох керівників з освітніх питань, освітніх дорадників та адміністрацію.
- Кожний шкільний відділ відповідає за:
 - успішне надання навчальних програм
 - шкільні будівлі та обладнання
 - наймання на роботу та нагляд за всіма працівниками їх шкільного відділу (включаючи вчителів та адміністрацію)
 - створення програм, які задовольняють потреби персоналу, студентів та районної громади.

Контактна інформація шкільного відділу

Шкільний рік

- Загалом у шкільному році є 200 днів (приблизно 10 місяців). Шкільний рік починається **наприкінці серпня й закінчується в червні**. Кожний шкільний відділ визначає дати шкільного року.
- У деякі дні **школи закриті** й заняття не проводяться:

вересень – День праці
жовтень – День подяки
листопад – Поминальний день
грудень – Різдвяні свята (близько 2 тижнів)
лютий – День сім'ї та зимові канікули
березень/квітень – Великодні свята (близько 1 тижня)
травень – День королеви Вікторії

- Студенти мають **“вихідні дні”** протягом шкільного року, коли вчителі зайняті зборами чи семінарами з підвищення кваліфікації. Ці дати визначаються шкільним відділом. У такі дні діти до школи не ходять.
- Якщо батьки в цей час на роботі, вони повинні подбати про нагляд за дитиною. Залишати дитину віком молодшим за 12 років вдома без нагляду вважається неприйнятним.

Інформація про шкільний відділ

Транспорт

- У більшості випадків діти ходять до школи **пішки** або **їздять автобусом**.
- Деякі шкільні відділи можуть надавати транспортування до школи поза межами проживання студента/студентки за наявності особливих потреб (наприклад, мовні програми) або дітям, які потребують особливої допомоги (наприклад, доступ для інвалідного возика).
- Студенти середніх шкіл у більших містах самостійно відповідають за транспорт до школи.
- У сільській місцевості дітей привозять до школи автобусом, якщо вони живуть на фермі чи на околиці містечка.
- Від студентів у шкільному автобусі вимагається **відповідна поведінка**. Водій автобуса має право відмовити перевозити тих дітей, які поведуть себе не відповідно, або створюють небезпечну ситуацію.
- У випадках суворих погодних умов (наприклад, температури нижче - 30° C, снігові бурі) батьки будуть попереджені, якщо автобуси не їздять. Якщо діти вже у школі, їх можуть відправити додому. Батьки несуть відповідальність за те, щоб діти не залишалися вдома без догляду.

Інформація про шкільний відділ

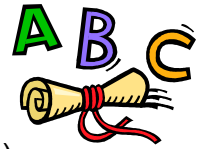
Вивчення інших мов

- Деякі шкільні відділи Саскачевану пропонують французьку програму повного заглиблення, українську двомовну освіту або вивчення іноземної мови як предмет. Пропонуються наступні мовні курси: французька, українська, крі, іспанська, німецька, мандарин, японська.
- Дослідження показують, що діти, які вільно володіють рідною мовою, чи мовою домашнього спілкування, здатні **перенести свої мовні навички** на другу, чи третю мову.
- Володіння рідною мовою є дуже важливим тому, що дозволяє студентам підтримувати тісні зв'язки з **родиною, громадою, культурою та спадщиною**.
- Володіння більш ніж однією мовою дасть студентові/студентці, після закінчення середньої школи, можливість вчитися, подорожувати чи працювати в різних частинах світу.
- Не всі мови, які вживаються у провінції, викладаються протягом шкільного дня. Деякі з них викладаються в **позашкільний час**. Провінційні багатокультурні асоціації та громадські культурні групи пропонують викладання різних мов.
- Інформацію про мовні програми та багатокультурні організації Саскачевану можна отримати від дорадників Міжнародних мов при Міністерстві освіти.

Інформація про шкільний відділ

Англійська, як додаткова мова (EAL)*

- Студенти EAL – це ті діти, які володіють мовою (чи мовами) відмінною від англійської й потребують допомоги у вивченні англійської, коли вони розпочинають навчання.
- Студенти EAL навчаються у **звичайних класах** (у відповідності до їх віку та рівня) і мають нагоду спостерігати, слухати, брати участь і поступово звикати до англійської мови, яка вживається в Канаді.
- Кількість часу, відведеного на викладання EAL, значно залежить від **індивідуальних потреб студента/студентки** й навчальних ресурсів шкільного відділу та окремих шкіл.
- У математиці, природничих і точних науках – предметах, де вживаються символи, формули та слова зі спільним коренем, існує високий рівень **перенесення знань**.
- У Саскачевані діти заглиблені в англomовне середовище, що йде їм на користь. Вони чують англійську в крамницях, торгових центрах, театрах, під час спортивних подій, а також через радіо, телебачення, комп'ютери та газети.

**також znana як ESL (English as a Second Language - англійська, як друга мова), чи EFL (English as a Foreign Language - англійська, як іноземна мова)*

Інформація про шкільний відділ

Студенти, які потребують додаткової допомоги

- **Різноманітність студентських умінь та можливостей** у Саскачевані цінується і сприймається як норма.
- Студенти, котрі потребують додаткової допомоги в навчанні, **отримують її в школах** різними шляхами.
- Шкільні відділи визначають, який рівень підтримки потрібен кожному студентові/студентці.
- Навчальні **ресурси виділяються** відповідно до потреб студентів.
- Студенти, які потребують додаткової допомоги, навчаються за звичайною програмою, наскільки це можливо. За необхідності здійснюються зміни та **адаптація** певних матеріалів.
- Шкільні відділи Саскачевану також задовольняють потреби академічно “обдарованих” дітей. Це робиться кількома шляхами:
 - поглиблені академічні програми у звичайних класах
 - методи викладання, які розширюють академічні здібності
 - індивідуальне чи групове викладання “ускладнених” курсів
 - спеціальні школи

Інформація про шкільний відділ

Догляд за дітьми

- Дитячі садки для немовлят та дітей дошкільного віку існують у більшості центрів Саскачевану.
- Догляд за дітьми може надаватися через приватні помешкання або громадські організації. Дитячі садки є також у деяких школах.
- Міністерство освіти субсидує багато ліцензованих дитячих садків провінції. Інформацію можна отримати тут:
<http://www.learning.gov.sk.ca/EarlyLearning-Child Care>

Дитячий садок – підготовча група

- Підготовчі групи дитячих садків існують у багатьох громадських центрах Саскачевану.
- Програма підготовчих груп може пропонуватися групою з специфічним напрямком (як, наприклад, релігійна чи мовна громада) чи специфічним підходом до викладання (як, наприклад, Монтесорі).
- **Метою підготовчих груп** є допомога дітям у формуванні позитивного ставлення до шкільного середовища через ігри, спілкування, відкриття нового, розмови, розповіді та пісні.

Інформація про шкільний відділ

Дошкільна освіта

- У Саскачевані дошкільна освіта* не є обов'язковою, але вважається досить важливою у переході до шкільного середовища.
- Більшість шкіл Саскачевану пропонують програму дошкільної освіти для **5-річних дітей**.
- Дошкільна освіта – **безкоштовна**.
- Шкільні відділи можуть пропонувати дошкільні освітні програми на половину дня, на цілий день, на кожен день, або на кожен другий день.
- **Метою дошкільної освіти** є формування позитивного ставлення до навчального середовища, в якому діти могли б розвивати розуміння себе, інших та світу, який їх оточує.
- Діти граються, співають пісні, слухають казки, вчать розуміти себе, родину, друзів та світ, в якому вони живуть.
- Наприкінці року діти **не мають іспитів**.

** тут мається на увазі "Садочок" для 5-літніх дітей*

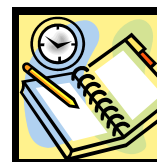
Інформація про шкільний відділ

Шкільний день у початковій школі

- У початковій школі день, як правило, починається о 9:00 ранку й закінчується о 3:30 пополудні. Шкільний тиждень триває від понеділка до п'ятниці, проте в деяких районах шкільний розклад може незначно відрізнятись.
- У початкових школах студенти звичайно мають **одного вчителя** або одну вчительку протягом дня.
- Під час шкільного дня є **дві перерви** – вранці й після обіду. На перервах діти знаходяться під наглядом дорослих.
- Студенти повинні **приносити** з собою **обід**, або йти додому, якщо вони живуть поблизу. Назагал початкові школи не мають їдалень.
- Студентів заохочують більше **рухатися** під час обідньої перерви.
- Студенти **не можуть виходити за межі шкільної території** протягом дня, хіба в них є письмовий дозвіл від батьків вийти з поважних причин.
- У ті дні, коли надворі надзвичайно холодно, студенти можуть залишатися у школі під час усіх перерв.
- Саскачеванська погода може бути дуже суворою, тому відповідний одяг: теплі куртки, рукавиці, шапки і шалики абсолютно необхідні.
- Після закінчення навчального дня студенти **повинні вийти зі школи**, хіба вони мають серйозну причину і дозвіл залишитися.
- Деякі школи мають програми продовженого дня для тих дітей, які приїжджають перед навчанням, або залишаються після шкільного дня. За деякі з цих програм потрібно платити.

Шкільний день у середній школі (9-12 класи)

- У середній школі день, як правило, починається о **8:30 ранку** і закінчується о **3:30 пополудні**. Шкільний тиждень триває від понеділка до п'ятниці, але в деяких районах шкільний розклад може незначно відрізнятись.
- Розклад шкільного дня та вибір діяльностей залежить від кожної школи.
- У середній школі студенти мають **класного керівника/керівничку** та **декількох інших вчителів**, які викладають різні предмети.
- У деяких школах шкільний рік поділяється на **два семестри**. Семестр 1: від кінця серпня до січня; Семестр 2: від лютого до червня. Кінцеві іспити студенти пишуть наприкінці кожного семестру.
- У **семестровій школі** може бути 5 або 6 уроків (вікон навчання) кожного дня. Тривалість навчання може бути від 45 хвилин до 1 год.15 хвилин залежно від предмету й шкільного розкладу.
- У **несеместровій школі** одні й ті самі курси викладаються протягом року. Шкільний рік починається вкінці серпня і студенти пишуть кінцеві іспити в червні.
- У деяких середніх школах є **кафетерії**. Студенти можуть купити обід, принести обід до школи або піти додому на обід. Учителі чи призначений черговий персонал несуть відповідальність за всіх студентів, які залишаються на обід у школі.

Інформація про шкільний відділ

Позашкільні заходи

- Школи надають студентам нагоду брати участь у програмах під час **обідньої перерви** та **після школи**.
- Школи пропонують різні спортивні, мистецькі, культурні та громадські заняття, які збагачують навчальний процес.
- Ці програми називаються позашкільними заходами.
- Участь у цих заходах часто добровільна, **заняття безкоштовні**, але можливі витрати на спортивні форми, обладнання і транспорт.
- Тренування, ігри й виступи звичайно відбуваються в позашкільний час.
- У позашкільні заходи входять: заняття різними видами **спорту** (баскетбол, волейбол, футбол, спортивна гімнастика, ковзання та керлінг), **музичні, мистецькі програми, гуртки або клуби за інтересами** (малювання, гончарство, фотографія, танцювальні, драматичні гуртки, клуб дебатів, шаховий клуб).

Інформація про шкільний відділ

Програма навчання водія

- Багато середніх шкіл пропонують безкоштовну програму підготовки водія для студентів, яким виповнилося 15 років.
- У Саскачевані студенти отримують права на керування автомобілем, коли їм виповнюється **16 років**.
- Викладання ведеться англійською мовою і включає 30 годин теорії (позашкільний час); 6 годин водіння за кермом (під час шкільного дня).
- Програма підготовки водія належить до категорії необхідних **життєвих навичків**, але не є складовою шкільної програми.
- Програма навчання водія **не є обов'язковим** предметом навчання.

Інформація про шкільний відділ

Місцевий рівень: Ваша школа

Шкільні правила та діяльність

- Кожна школа і громада є унікальною: з різними потребами, ресурсами та вимогами.
- Більшість шкіл публікують **шкільний довідник**, в якому пояснюються шкільні правила та норми, кодекс поведінки та інформація про шкільні програми.
- Шкільні громади регулярно (щотижня або щомісяця) намагаються інформувати батьків та опікунів про життя й події школи.
- **Шкільні листівки**, що надсилаються додому, містять важливі повідомлення та нагадують батькам про важливі дати, події, зміни у шкільному розкладі, коли студентів відпускають додому раніше прийнятого часу, та повідомлення про загублені або забуті речі.
- Батьків заохочують читати шкільні листівки, щоб вони краще орієнтувалися в подіях, які відбуваються у школах, де вчаться їхні діти. Батькам інколи доводиться нагадувати дітям, **не забути принести шкільні листівки додому**.
- Регулярне відвідування **шкільного веб-сайту** також допомагає батькам бути добре поінформованими про шкільне життя їх дітей.
- Школи можуть мати свої правила щодо відповідного одягу в холодну погоду та на уроки фізкультури.
- Від студентів також вимагається відповідний стиль **одягу**, який свідчить про повагу до себе і до людей навколо.
- Щороку шкільний фотограф робить портрети студентів та фотографії шкільного персоналу. Ці **фотографії** можна (але не обов'язково) згодом купити.
- У багатьох шкільних районах батьки або опікуни повинні дати свій дозвіл на публікацію фотографій студентів (друкованих або цифрових).

Необхідні шкільні речі

- Деякі школи можуть збирати дрібні **шкільні внески** на оплату класних проєктів, закладів, екскурсій та інших особливих подій.
- Від студентів можливо вимагатиметься купити **основні шкільні речі** на початку навчального року (кольорові олівці, зошити, письмове приладдя, ножиці, папір, папки, лінійки, словники та атласи).
- Якщо батьки не у змозі купити ці речі, їм необхідно поговорити з учителем/учителькою дитини або директором школи.
- Студенти несуть відповідальність за повернення (у доброму стані) всіх підручників, книжок та іншого приладдя, наданих їм школою.
- Студенти можуть безкоштовно брати книжки зі шкільної бібліотеки протягом цілого року.

Інформація про вашу школу

Надзвичайні випадки

- З метою **попередити** хаос у випадку пожежі, декілька разів на рік школи практикують евакуацію всіх студентів і вчителів. Пожежний сигнал звучить дуже голосно і може викликати страх і стрес, особливо в молодших дітей.
- У випадку, коли дитина захворіє у школі та її необхідно відправити додому, адміністрація повідомить батьків.
- Дуже важливо, щоб батьки завжди повідомляли шкільну адміністрацію про поновлення своїх **контактних даних**, зміну домашньої адреси й номеру домашнього або/та мобільного телефону для того, щоб з ними можна було швидко зв'язатися в надзвичайній ситуації.
- Якщо з батьками неможливо зв'язатися, школі необхідно мати **альтернативну контактну інформацію**. Діти і школа повинні про це знати і мати план дій у такому випадку.

Інформація про вашу школу

Травми та медичні потреби

- **Шкільний персонал** є першою ланкою в наданні медичної допомоги дітям, які отримали травму на території школи.
- Деякі члени шкільного колективу можуть бути сертифіковані в наданні першої медичної допомоги.
- Шкільна адміністрація відразу повідомляє батьків/опікунів про те, що їхні діти отримали травму.
- Батьки/опікуни несуть відповідальність за те, щоб повідомити школу про будь-які **медичні проблеми чи захворювання**, які потребують особливої уваги.
- Батьки/опікуни також несуть відповідальність за те, щоб забезпечити школу усіма **необхідними ліками** в разі хвороби чи медичної проблеми дитини (наприклад: *Epi-Pen* у разі алергічних реакцій), а також перевірити термін вживання цих ліків.
- Школам не дозволяється зберігати будь-які ліки (виписані лікарем чи куплені без рецептів), не маючи **медичної анкети** про зняття відповідальності. Щоб отримати цю анкету, необхідно звернутися до шкільної адміністрації.

Інформація про вашу школу

Шкільний персонал

Директор

- Директор несе відповідальність за всі аспекти освіти ваших дітей у школі. Головним завданням директора є забезпечення студентів найкращою навчальною програмою, щоб кожна дитина могла досягнути успіхів у навчанні.
- Директор також несе відповідальність за всі адміністративні аспекти керівництва школою та освітянські потреби персоналу.
- Директор школи є посередником між школою, студентами, батьками, громадою та управлінням освіти.
- Директор школи завжди готовий/готова допомогти в питаннях шкільних адміністративних правил, освітніх програм та різних шкільних заходів.

Заступник директора

- У початковій школі заступник директора – це вчитель, який веде свій клас і також має адміністративні обов'язки у школі. Він/Вона тісно співпрацює з директором і несе відповідальність за додаткові шкільні проекти.
- У середній школі заступник(и) виконує адміністративні обов'язки на одному рівні з директором.
- У тих випадках, коли директора немає у школі, заступник виконує обов'язки директора.

Класні вчителі

- Головною метою класних учителів є створення умов для якомога успішнішого навчання всіх студентів класу та підготовка й виконання навчальних програм з усіх предметів відповідно до провінційних навчальних планів.
- Усі вчителі в Саскачеванських школах повинні мати педагогічну освіту, диплом з акредитованого університету й бути сертифікованими урядом (Міністерством Освіти) для викладання у школах провінції.

Вчителі-репетитори

- Вчителі-репетитори (також знані як *асистенти з навчальних ресурсів*) надають додаткову спеціалізовану допомогу класним вчителям.

- Ці вчителі складають особисті програми для студентів, які потребують додаткової навчальної допомоги. Вони також можуть забезпечувати індивідуальне або групове репетиторство для деяких студентів.

Офісні координатори

- Діяльність кожної школи керується офісним координатором (шкільною секретаркою), котрий відіграє важливу роль у житті школи. У великих школах може бути більше одного офісного координатора.
- Офісні координатори відповідають на телефонні дзвінки, готують до друку шкільні листівки з оголошеннями й допомагають учителям у канцелярських справах.
- Вони відповідальні за розповсюдження основної інформації про школу та донесення її до батьків і членів громади.

Асистенти вчителів

- Вони допомагають учителям у роботі з учнями, які потребують додаткової навчальної підтримки, або з дітьми з особливими потребами.
- Окрім цих обов'язків, асистенти також можуть вести нагляд за учнями під час шкільного дня.

Шкільні радники

- Шкільні відділи (а також деякі великі міські школи) наймають шкільних радників. Ці фахівці конфіденційно працюють зі студентами, які переживають емоційні, суспільні та особисті проблеми, що негативно впливають на їх поступ у навчанні.
- Радники можуть працювати зі студентами або індивідуально, або в невеликих групах.
- Рекомендацію на отримання таких консультацій може дати шкільна адміністрація, вчителі, батьки або навіть самі студенти. У початковій школі на отримання таких консультацій вимагається дозвіл батьків.

Інші члени громади, які можуть надавати допомогу школам

- Школа – це центр мережі різних послуг і ресурсів для дітей та дорослих.
- **Медсестри з громадських клінік** приходять до школи з перевітками фізичного стану дітей та молоді. Вони також проводять імунізацію дітей та медичні перевірки їхнього слуху, зору та ротової порожнини.

- Деякі школи отримують підтримку від **працівників поліції**, які часто виступають з лекціями про безпеку, закон та важливу роль студентів у підтримці безпечного середовища у їх школі та громаді. Ці візити допомагають студентам розвинути позитивні відносини між поліцією і молоддю.
- **Спеціалісти- логопеди** можуть надавати формальне або неформальне оцінювання усної мови дітей та їх мовних навичків. Якщо в батьків виникає хвилювання з приводу мови дітей, вони можуть звернутися до вчителя/вчительки або директора школи.
- Гості – як, наприклад, **старшини-аборигени, члени громади та члени релігійних організацій** – можуть бути запрошені до школи з виступами на різні теми.
- **Прибиральник (шкільний сторож)** забезпечує чистоту й безпеку у школі та на території шкільного подвір'я.

Інформація про вашу школу

Навчання у класі

- Інтереси та можливості всіх дітей різні й унікальні. У них також є різноманітні суспільні, фізичні й емоційні потреби та пізнавальні здібності.
- Учителі використовують у процесі навчання **різні освітні стратегії** та методи, щоб виконати вимоги навчальних програм з усіх предметів.
- Поряд із прямим (безпосереднім) типом викладання, вчителі також використовують непрямі (опосередковані) типи викладання, як, наприклад, інтерактивні методи, навчання, базоване на життєвих реаліях, власний досвід студентів і самостійне навчання.
- Студентів заохочують до **активної участі** в навчальному процесі та до відповідальності за власне навчання. Обов'язки студентів - приходити до школи готовими до навчання, зі шкільними підручниками та матеріалами, а також виконаним домашнім завданням.
- Учителі несуть відповідальність за те, щоб **скеровувати студентів у їх навчанні**. Вони повинні планувати свою роботу так, щоб студенти відчували натхнення і стимул вчитися.

Інформація про вашу школу

Домашня робота

- Домашня робота – це, як правило, прямий результат вивченого шкільного матеріалу.
- Вдома студенти повинні **повторити, закріпити і використати** в домашньому завданні ті нові матеріали і навички, які вони вивчили у школі.
- **Відповідну кількість часу** повинен відводити студент щодня на виконання домашньої роботи.
- Якщо студенти встигли зробити всі завдання у школі, тоді вдома їх корисно переглянути ще раз. Студентів також заохочують читати додаткові матеріали на теми, які вивчаються у школі.
- Якщо студенти відсутні на навчанні в школі, вони несуть відповідальність за те, щоб знайти конспекти або нотатки з пропущеного навчального матеріалу. Школа рекомендує в таких випадках систему приятельської взаємодопомоги.
- Якщо студента/студентки немає у школі в ті дні, коли потрібно здавати іспити або проекти, вчителі приймуть до уваги обставини й перенесуть ці проекти чи іспити на інший день.

Інформація про вашу школу

Система оцінювання

- Поступ студентів у школі **оцінюється** різними методами, використовуючи різні засоби оцінювання.
- **Оцінювання** у школах є постійним і тривалим. Інформація для оцінювання збирається зі щоденних завдань, спостережень, проєктів, презентацій, тестів й особистих портфоліо* студентів.
- **Оцінка** – це результат інформації зібраної внаслідок оцінювання. Оцінка може бути у формі літери, числа чи коментарів щодо поступу студента/студентки протягом року.
- **Зв'язок з батьками** щодо поступу їх дітей є постійним і може бути або формальним (шкільні звіти, табелі, портфоліо) або неформальним (телефонні розмови, неформальні візити).
- **Звіт (табель) про поступ** є навчальним засобом, який використовується для того, щоб студенти (та їх батьки) знали, як встигає дитина в навчальній програмі.
- У початкових школах звіти про поступ студентів проводять двічі або тричі на рік. У семестрових середніх школах такі звіти можуть надсилатися додому чотири рази на рік.
- **Заплановані співбесіди з батьками** та **тристоронні зустрічі** (батьки – студенти – вчителі) проводяться в той самий час, коли табелі надсилаються додому. Такі зустрічі є нормою у школах Саскачевану. Дітей та батьків запрошують до школи на ці зустрічі.
- Діти, батьки і вчителі зустрічаються, щоб обговорити різні питання: поступ у школі, здібності дитини, в чому студенти сильні і над чим ще потрібно попрацювати.
- Батьків заохочують періодично заходити до школи, щоб обговорити стан справ їх дітей з учителем/учителькою.

** портфоліо – особиста папка, в якій знаходиться збірка найкращих завершених завдань, або приклади різних умінь певної особи.*

Результати оцінювання

- Вчителі хочуть, щоб їх студенти досягали успіхів і розглядали своє навчання у школі в позитивному світлі. Власне тому студентам дається багато **можливостей показати, чого вони досягнули**.
- Оцінювання завжди базується на **вимогах і цілях навчальних програм** з кожного предмету.
- Інформація, отримана в результаті оцінювання, дуже **цінна**. Вона допомагає:
 - студентам бачити свій поступ у навчанні
 - вчителям бачити, наскільки їх викладання задовільнило потреби студентів і вимоги програми
 - шкільній адміністрації приймати рішення щодо додаткової підтримки навчального процесу за допомогою ресурсів, програм, шкільного персоналу та фінансування.
- Студенти в Саскачеванських школах беруть участь у різних загально-провінційних, національних та міжнародних оцінювальних атестаціях.
- Результати таких атестацій дають освітянам можливість порівняти рівень навчання у Саскачеванських школах зі школами інших провінцій чи країн світу.

Інформація про вашу школу

Норми поведінки та наслідки

- Студенти найкраще вчаться в середовищі, яке сприяє поступу в навчанні та позитивним стосункам у школі.
- Кожна школа інформує студентів та їх батьків про норми поведінки у шкільному **кодексі правил**.
- Такі правила мають сприяти формуванню **поваги й безпечності** у ставленні до себе, інших та шкільного майна. Дискримінація і расизм абсолютно не допускаються.
- **Не дозволяється** ні усно, ні фізично ображати дітей чи шкільний персонал. У школах існує суворе правило “руки геть”, яке забороняє фізичні конфлікти.
- Підхід до правил поведінки базується на добрі, справедливості та розсудливості. **Насильство не допускається** ні за яких обставин.
- Учителі, студенти та батьки співпрацюють у напрямку вирішення питань на засадах взаємоповаги.
- Поведінка, яка не відповідає прийнятій нормі, негайно аналізується. Батьків відразу повідомляють про такі випадки й очікують їх **підтримки** вдома.
- Батьків заохочують звертатися з будь-якими питаннями, які їх хвилюють, до класних вчителів та директора школи.
- Школи та шкільний персонал несуть **легальну відповідальність** за добробут усіх студентів і зобов'язані повідомляти уповноваженим агентствам про будь-яке насильне ставлення до дітей.

Інформація про вашу школу

Зв'язки з батьками та громадою

Батьки – важливі партнери в освіті

- Освіта у школі – це продовження сім'ї та домашнього виховання, ще одна ланка у вихованні дитини. Тому насамперед **сім'я є ключем до життєвого успіху** студентів Саскачеванських шкіл.
- Школи **цінують допомогу батьків**, які добровільно хочуть поділитися своїм часом і талантами, аби допомогти школі чи вчителям своїх дітей.
- Деякі шляхи, якими можна допомогти вашій школі:
 - в організації шкільних заходів
 - у шкільній бібліотеці
 - відвідати школу в якості промовця й розповісти про свою роботу, професію, культуру, країну, навички чи таланти
 - допомогти у викладанні другої мови
 - допомогти вчителю/вчительці з наглядом за дітьми під час класних екскурсій
 - допомагати вчителю/вчительці у класі
 - відвідувати позашкільні заходи – концерти чи спортивні ігри
 - допомагати школі збирати кошти на різні заходи
 - допомагати на спортивних змаганнях
- Дослідження показують, що **ставлення батьків до освіти** має сильний вплив на успішність студентів. Тому батькам важливо:
 - створити вдома середовище, яке заохочує дітей вчитися
 - мати високі (проте реалістичні) вимоги до дітей
 - брати активну участь у освіті дітей на рівні школи та громади
 - співпрацювати з учителями дітей у такий спосіб, щоб досягнути цілі навчальної програми.

Інформація про вашу школу

Громадські ради школи

- Громадські ради школи - це **консультативні групи**, створені в кожній школі для того, щоб підтримувати шкільні програми і шкільну діяльність. Члени цих рад обираються або призначаються.
- Будь-хто з батьків або опікунів, у кого дитина ходить до школи, може бути **обраним** до цієї ради.
- Члени громади також можуть обиратися в ради шкіл. Вони повинні жити поблизу школи.
- При потребі, деякі поправки до цих правил можуть бути внесені для шкіл із спеціалізованими програмами.
- Члени громадських рад шкіл обираються на 2-річний термін.
- Громадські ради школи **регулярно** проводять збори, на яких обговорюються різні питання щодо планування шкільної діяльності, підтримуючи таким чином програми і шкільні заходи.
- Школа запрошує батьків і членів громади для **добродійної допомоги** в діяльності зі збору коштів на шкільні проекти. Ця діяльність може включати: лотереї, розпродаж печива, гарячі обіди, пішохідні марафони, читальні марафони, бінго або культурні заходи (як, наприклад, виступи, фестивалі, святочні події, проекти).

Інформація про вашу школу

Громадські товариства

- У багатьох містах і містечках Саскачевану є громадські групи або асоціації, які пропонують дітям і дорослим широкий вибір **спортивних, культурних та соціальних** заходів.
- Для участі в них, як правило, потрібно платити невеликий **реєстраційний внесок**.
- Участь у цих товариських заходах зближує громади й сім'ї та сприяє здоровому способу життя.
- У деяких околицях етнокультурні товариства пропонують мовні та культурні програми в позашкільний час. Завдяки таким програмам новоприбулі сім'ї можуть зблизитися з мешканцями Саскачевану різного походження.
- Школи також можуть укладати угоди **“партнерства в освіті”** з організаціями, установами чи громадськими товариствами.
- Метою таких партнерських зв'язків є допомогти студентам зрозуміти свою роль, як активних відповідальних громадян, що роблять внесок у свою громаду.
- Партнерські програми можуть бути розроблені разом із культурними організаціями, церквами, будинками для людей похилого віку, музеями, лікарнями, бібліотеками, підприємствами та громадськими організаціями.
- Ці товариства дають студентам можливість краще пізнати і зрозуміти людей, які живуть і працюють у їх громаді. Це крок назустріч відповідальному почуттю **громадянства** в майбутньому.

Інформація про вашу школу

Коротко про місцеву громаду _____
(назва населеного пункту)

Населення:	Рідні мови жителів громади:
Місцеві організації:	Важливі будівлі та історичні довідки:
Важливі дати і події:	Контактна інформація:

Інформація, яка може бути корисною для нових сімей:

Коротко про нову родину _____
(прізвище)

Може бути потрібен перекладач. Просимо зауважити, що, залежно від обставин, деякі родини можуть бути проти надання інформації.

Наша країна - батьківщина:	Члени нашої родини:
Мова(и), якими ми володіємо:	Погода в нашій країні:
Уряд нашої країни:	Система освіти нашої країни:
Важлива інформація про нашу культуру, як, наприклад, їжа, одяг, народні звичаї, віросповідання:	

Бататокультурні зв'язки

Нижчеподані організації мають зв'язки з багатьма мовними та культурними групами Саскачевану. Вони можуть надати допомогу та підтримку для новоприбулих родин.

Multicultural Council of Saskatchewan
Багатокультурна рада Саскачевану
<http://mcos.sask.com/members.html>

Regina Open Door Society
Товариство відкритих дверей м. Реджайна
<http://www.rods.sk.ca/>

SaskCulture
СаскКультура
http://www.saskculture.sk.ca/cultural_network/Profiles_index.htm

Saskatchewan Organization for Heritage Languages
Саскачеванська організація мовної спадщини
<http://www.heritagelanguages.sk.ca/schools.html>

Saskatoon Open Door Society
Товариство відкритих дверей м. Саскатун
<http://www.sods.sk.ca/links.php>

Ukrainian Canadian Congress – Saskatchewan Provincial Council
Конгрес Українців Канади – Провінційна Рада Саскачевану
<http://www.ucc.sk.ca/>